

We vierden recent het eerste levensjaar van de Academie voor de EERSTE LIJN. Hoog tijd om eens terug te blikken naar een mooie start. De onderzoeksafdeling 'Behoeftenonderzoek in de Eerste Lijn' beet de spits af met een meer dan uitgebreide en diepgaande dataverzameling, volgens de principes van 'mixed method'. We combineerden zowel kwalitatieve als kwantitatieve dataverzamelingstechnieken.

Interviews met dyads

Begin januari klonk het startschot voor een reeks boeiende interviews met personen met een zorg- en ondersteuningsnood (PZON) en hun mantelzorger, focusgroepen met zorgverleners en de lancering van zowel een survey voor zorgverleners als een enquête in het onderwijs. Kortom, een hele boterham... In afwachting van de publicatie van de resultaten, geven wij in deze nieuwsbrief alvast een voorsmaakje.

Een medaille met twee kanten?

We verzamelden een waaier aan verhalen, enerzijds van de zorgverlener en anderzijds van de PZON en zijn mantelzorger en leerden hoe belangrijk het is om in een zorgrelatie gezien te worden als een mens. Er is meer dan de "zorg-vraag", er is ook de mens die wil leven en een betekenisvolle invulling wil geven aan dit leven. De PZON en zijn centrale mantelzorger gaan "samen" op zoek naar een balans tussen een zinvolle levensinvulling met betekenisvolle activiteiten en de zorg die noodzakelijk is. De professionele zorgverlener gaat mee op pad in dat proces van het vinden van balans. De PZON en mantelzorger verwachten van de professional de nodige vaardigheden om hun wensen en noden te beluisteren.

De zorgverlener ziet zichzelf als een gids op tocht met de PZON en zijn mantelzorger. Een tocht waarin de persoon met een hulpvraag navigeert en de route bepaalt. Het vergt een inspanning om deze rol als gids op te nemen. Intensieve samenwerking is een must, en dit met het hele (zorg)team. Communicatie blijkt de sleutel tot succes voor deze tocht. Een goede voorbereiding waarin de doelen en wensen van de PZON worden beluisterd, zorgt voor een draagbare rugzak onderweg.

In theorie" blijken de verschillende betrokkenen niet eens zo veel te verschillen van mening. De verschillen observeerden we eerder in de uitvoering in de praktijk, waarbij heel wat obstakels gemeld worden zoals financiering

In 10.000 stappen naar een geïntegreerde eerstelijnszorg

Op 2 juni 2020 hebben we als Academie Voor De Eerste Lijn een online survey gelanceerd bij eerstelijnsprofessionals in Vlaanderen, om de mate van doelgerichte zorg, focus op zelfmanagement en interprofessionele samenwerking in beeld te brengen. Op 30 september 2020 en na deelname van 1279 eerstelijnszorgverleners hebben we een eerste analyse van de data uitgevoerd. Wat blijkt? In de Eerste Lijn scoren we lager op vlak van job engagement, job tevredenheid en job erkenning t.o.v. de gemiddelde werknemer in België. We scoren lager op vlak van bio-psychosociaal werken t.o.v. de tweede lijn. Hoe komt dit en wat kunnen we er aan doen is voer voor ons tweede werkjaar.

Onderwijs voorloper of volger?

In onze onderwijsenquête gingen we na in welke mate doelgerichte zorg, zelfmanagement en interdisciplinaire samenwerking voor komen in de Hoger Onderwijs-opleidingen in Vlaanderen? Vijfennegentig opleidingen van 22 instellingen gaven antwoord maar wat blijkt? De thema's komen nog niet zo heel veel aan bod, en zelfmanagement nog het minst. Bovendien worden de thema's weinig expliciet in officiële vakbeschrijvingen vermeld. Meer dan de helft van de geregistreerde vakken behandelt de onderwerpen trouwens 'inleidend'.

Wat hebben we nu geleerd?

Self-management wordt door de PZONs en mantelzorgers benoemd als belangrijk en met name 'role management' komt prominent naar voor. Role management betekent zich engageren in betekenisvolle activiteiten en participeren in de maatschappij niettegenstaande de aandoening en geassocieerde effecten. Dit vraagt een doelgerichte aanpak met oog voor de prioriteiten die de PZONS zélf aangeven. Professionals hebben daarvoor een zekere expertise nodig om die prioriteiten helder te krijgen? Een interdisciplinaire aanpak én communicatie is daarbij belangrijk als opvolging. En al gaan de professionals hiermee "theoretisch akkoord", er is echter 'room for improvement'. Zeker in het onderwijs is er nog veel winst te halen. De Academie heeft bijgevolg reden tot bestaan!